

6. SINIF FEN BİLİMLERİ ÇALIŞMA FASİKÜLÜ: İNSAN VE ÇEVRE (7. ÜNİTE)

Adı Soyadı: ..... Sınıfı / No: ..... / .....

1. BÖLÜM: DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Aşağıdaki ifadelerin yanına doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

- ( ) Bir bölgedeki tüm canlı türlerinin sayıca zenginliğine biyoçeşitlilik denir.
- ( ) Tarım ilaçlarının aşırı kullanımı ve avlanma biyoçeşitliliği artıran faktörlerdir.
- ( ) Ülkemizde nesli tükenmiş olan canlılara örnek olarak Asya Fili ve Anadolu Parsı verilebilir.
- ( ) Isınma amaçlı fosil yakıt (kömür, petrol) kullanımı hava kirliliğine yol açar.
- ( ) Doğal yaşam alanlarının (ekosistemlerin) bozulması biyoçeşitliliği olumsuz etkiler.
- ( ) Güneş, rüzgar ve jeotermal enerji gibi kaynaklar çevre dostu yenilenebilir enerji kaynaklarıdır.
- ( ) Biyoçeşitlilik sadece görsel güzellik sağlar; tarım ve tıpta bir önemi yoktur.
- ( ) Küresel ısınma, kutuplardaki canlıların yaşam alanlarını tehdit eden büyük bir çevre sorunudur.
- ( ) Sobalarda tam yanma gerçekleşmediğinde ortaya çıkan karbonmonoksit gazı insan sağlığı için tehlikelidir.
- ( ) Yakın çevremizdeki çevre sorunlarını çözmek için sadece devletin önlem alması yeterlidir.

2. BÖLÜM: BOŞLUK DOLDURMA

Aşağıdaki cümleleri kutucuk içindeki uygun kavramlarla tamamlayınız.

[Ekosistem - Sera Etkisi - Nesli Tükenen - Fosil Yakıt - Sürdürülebilir]

- Geçmişte yaşamış ancak günümüzde dünyada hiçbir örneği kalmamış canlılara ..... canlılar denir.
- Kömür, doğalgaz ve petrol gibi milyonlarca yılda oluşan yakıtlara ..... denir.
- Atmosferdeki karbondioksit gibi gazların ısıyı tutarak Dünya'nın sıcaklığını artırmasına ..... denir.
- Canlıların cansız çevreyle oluşturduğu karşılıklı etkileşim halindeki yapıya ..... denir.
- Doğal kaynakların gelecek nesillere aktarılacak şekilde dikkatli kullanılmasına ..... yaşam denir.

3. BÖLÜM: EŞLEŞTİRME TABLOSU

Aşağıdaki durumları ve çevreye olan etkilerini uygun harfleri kullanarak eşleştiriniz.

Çevresel Durum / Olay	Eşleşme	Etki Türü / Sonuç
1. Sanayi tesislerinin bacalarına filtre takılmaması		A. Su kirliliği ve toplu balık ölümleri.
2. Denizlere ve göllere atık su boşaltılması		B. Hava kirliliği ve asit yağmurları.
3. Milli parkların ve koruma alanlarının sayısının artması		C. Biyoçeşitliliğin korunması.
4. Orman yangınları ve ağaçların kesilmesi		D. Toprak kirliliği ve verimliliğin azalması.
5. Tarım arazilerinde aşırı kimyasal gübre kullanımı		E. Doğal yaşam alanlarının (habitat) yok olması.

4. BÖLÜM: KAVRAM KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

Ülkemizde nesli tükenmiş ve nesli tükenme tehlikesi altında olan canlıları karşılaştırınız.

Canlı Durumu	Canlı Örneği 1	Canlı Örneği 2	Neden Bu Durumdalar?
Nesli Tükenmiş Olanlar	Mezopotamya Fili	.....	Aşırı avlanma / İklim değişimi

Nesli Tehlikede Olanlar	.....	Kelaynak Kuşu	.....
--------------------------------	-------	---------------	-------

5. BÖLÜM: KELİME AVI - İPUÇLARINI TAKİP ET

Aşağıdaki tanımları verilen kelimelerin ilk ve son harflerine bakarak tamamlayınız.

1. **B** _____ **K**: Tür çeşitliliği (...çeşitlilik).
2. **K** _____ **L**: Isınma amaçlı kullanılan fosil yakıt.
3. **E** _____ **I**: Bir canlının yaşadığı yer (...osistem).
4. **P** _____ **A**: Dünyanın tek uydusu olan hayvan türü (...da).
5. **K** _____ **L**: Şanlıurfa'da koruma altında olan kuş türü (...aynak).
6. **F** _____ **E**: Fabrika bacalarına takılan temizleyici cihaz.
7. **T** _____ **M**: Tarım ve ilaç sanayisinde canlıların kullanımı.
8. **A** _____ **A**: İzinsiz ve zamansız yapılan av işi (...lanma).
9. **K** _____ **L**: Dünyanın ısınması (...üresel ısınma).
10. **A** ____ **K**: Doğaya bırakılan zararlı maddeler.

6. BÖLÜM: ZEKA VE MANTIK SORUSU (PROBLEM ÇÖZME)

Soru: Kayseri'de kış aylarında hava kirliliğinin arttığını gözlemleyen bir bilim insanı olduğunuzu düşünün.

1. Şehirdeki hava kirliliğinin sebeplerini "yakıt türü" ve "teknoloji" açısından sorgulayınız.
2. Bu kirliliği azaltmak için bireysel ve toplumsal olarak hangi somut adımlar atılabilir? (Isı yalıtımı, toplu taşıma vb. kavramları kullanınız).
3. "Biyçeşitlilik sadece hayvanlar için değil, insanların sağlığı (ilaç üretimi vb.) için de gereklidir." Bu cümleye katılıyor musunuz? Neden?

Cevap:

.....
.....
.....

7. BÖLÜM: TASARIM VE PROJE ATÖLYESİ

Sizden yakın çevrenizdeki bir çevre problemi (örn: su israfı, hava kirliliği, plastik atıklar) için bir "**Çözüm Modeli**" tasarlamanız isteniyor.

1. **Sorun Tespiti:** Seçtiğiniz çevre sorunu nedir?

.....

2. **Çözüm Önerisi:** Bu sorunu veriye dayalı olarak nasıl çözersiniz? Projenizin adını ve temel çalışma prensibini kısaca açıklayınız.

3. **Çizim Alanı:** Aşağıya biyoçeşitliliği tehdit eden bir faktörü (örn: deniz kirliliği veya orman tahribatı) ve bunun sonucunda zarar gören bir canlıyı temsil eden bir resim çiziniz.

CEVAP ANAHTARI

1. Doğru-Yanlış: 1.D, 2.Y, 3.D, 4.D, 5.D, 6.D, 7.Y, 8.D, 9.D, 10.Y (Bireysel sorumluluk da şarttır).

2. Boşluk Doldurma: 1.Nesli Tükenen, 2.Fosil Yakıt, 3.Sera Etkisi, 4.Ekosistem, 5.Sürdürülebilir.

3. Eşleştirme: 1-B, 2-A, 3-C, 4-E, 5-D.

4. Karşılaştırma: Nesli Tehlikede: Caretta Caretta, Akdeniz Foku. Neden: Çevre kirliliği, yaşam alanlarının tahribi.

5. Kelime Avı: 1.Biyçeşitlilik, 2.Kömür, 3.Ekosistem, 4.Panda, 5.Kelaynak, 6.Filtre, 7.Tüketim (veya Tanım), 8.Avlanma, 9.Küresel, 10.Atık.

6. Zeka Sorusu: 1- Kalitesiz kömür kullanımı, fabrika filtrelerinin eksikliği. 2- Binalara ısı yalıtımı yapılmalı, doğalgaz kullanımı yaygınlaştırılmalı, ulaşımda toplu taşıma tercih edilmeli. 3- Evet; birçok ilacın ham maddesi bitki ve hayvan türlerinden elde edilir.

7. Tasarım: (Öğrenci yaratıcılığına bağlı özgün çevre projeleri beklenir).
